

Vilkår for Individuell Pensjons Spareavtale i Frende Livsforsikring AS

For bankkunder

Frende Individuell Pensjons Spareavtale

- Med individuelt investeringsvalg
- Uten avkastningsgaranti
- Innenfor lov om individuell pensjonsordning

Og forsikringer

- Tilknyttet innskuddsordningen
- Innenfor lov om foretakspensjon

Gjelder fra 1.1.2011.

Frende Livsforsikring AS

Innhold

1. Pensjonsavtalen
 - 1.1 For denne pensjonsavtalen gjelder
 - 1.2 Avtalevilkår
 - 1.3 Ord og uttrykk
 - 1.4 Skatteregler
2. Hva er pensjonsavtalen
3. Informasjonsbehandling
 - 3.1 Informasjon til eier
 - 3.2 Adresseendringer
4. Avtaleinngåelse/ikrafttreden, endringer og opphør
 - 4.1 Ikrafttreden
 - 4.2 Opplysningsplikt
 - 4.3 Endringer av pensjonsavtalen
 - 4.4 Opphør av pensjonsavtalen
5. Innbetalinger
6. Investeringsporteføljen
 - 6.1 Investeringsvalg
 - 6.2 Investeringsvalg for avtale knyttet opp mot Innskuddspensjon OTP
 - 6.3 Handelsregler
 - 6.4 Flytting
 - 6.5 Dødsfall
 - 6.6 Manglende gjennomføring
 - 6.7 Ansvar ved bruk av internett
 - 6.8 Endring eller avvikling av investeringsalternativer
7. Utbetaling
 - 7.1 Pensjonsalder
 - 7.2 Utbetaling før pensjonsalder
 - 7.3 Utbetaling av pensjon
 - 7.4 Utbetaling ved eiers død
 - 7.5 Opplysningsplikt ved dødsfall
8. Flytting av pensjonsavtale
9. Kostnader
10. Rente/utbytte
11. Endringer av kostnader og vilkår
12. Renteplikt ved oppgjør
13. Valuta
14. Foreldelse
15. Force majeure
16. Klageadgang

1. Pensjonsavtalen

1.1 For denne pensjonsavtalen gjelder

- Lov av 27. juni 2008 nr. 62 om individuelle pensjonsordning
- Lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler
- Lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond
- Bestemmelser inntatt i pensjons og forsikringsbeviset
- Disse vilkår
- Regler og vedtekter i det enkelte fond og investeringsportefølje
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov

For pensjons og forsikringsavtalen gjelder norsk rett.

1.2 Avtalevilkår

Bestemmelser i forsikringsbeviset gjelder foran vilkårene. Forsikringsbeviset og vilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes

1.3 Ord og uttrykk

Definisjoner

Avkastning er verdiendringen i pensjonskapitalen i en bestemt periode.

Barn er medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.

Beholdningsprofil er den prosentvise fordelingen mellom investeringsalternativene i pensjonskapitalen en bestemt dag.

Fondsbytte innebærer salg av andeler i et fond og kjøp av andeler i et annet fond, også kalt reinvestering.

Fondsprovisjon er prisen for kjøp/salg (tegning/innløsning) og forvaltning av investeringsalternativene.

Fordelingskonto er en sparekonto hvor eiers andel av innskuddet blir plassert, for så å fordeles i henhold til ønsket investeringsprofil. Kontoen kan også være en del av investeringsprofilen.

Forsikringstiden er summen av spare- og utbetalingstiden.

G er det til en hver tid gjeldende grunnbeløp i folketrygden.

Handelsdager er dager hvor banken og det aktuelle fondsselskapet er åpent for handel.

Innskuddsplan angir prosentvis hvordan innskuddene for eier skal fordeles.

Oppsparingstid er perioden fra innskuddspensjonsavtalen opprettes til pensjonsutbetalingen starter.

Pensjonsalder er den alder da rett til alderspensjon inntreffer.

Pensjonsavtalen er en kontrakt mellom eier og selskapet om gjensidige rettigheter og plikter knyttet til den etablerte avtalen.

Pensjons og forsikringsbevis er et dokument som viser at eier har en individuell innskuddspensjonsordning. Dokumentet viser også pensjonskapitalen på det gitte tidspunkt, samt hvilke forsikringsdekninger som eventuelt er tilknyttet.

Pensjonskapitalbevis er en kontrakt mellom Frende Livsforsikring AS og eier og utstedes ved opphør av pensjonsspareavtalen. Pensjonskapitalbeviset angir eiers rett til opptjent pensjonskapital i henhold til pensjonsavtalen.

Pensjonskapital er summen av innskudd foretatt i samsvar med innskuddsplanen justert i forhold til avkastningen som kan være positiv eller negativ.

Rebalansering vil si å justere eventuelt å tilbake stille beholdningsprofilen til ønsket investeringsprofil. En rebalansering vil kunne medføre både salg og kjøp av fondsandeler.

Samboer er en person som avtaleeier (heretter kalt eier):

- a) Har felles bolig og felles barn med, eller
- b) Lever sammen med i ekteskaps- og eller partnerskapslignende forhold når det kan godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste 5 år før dødsfallet, og det ikke foreligger forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.

Selskapet er Frende Livsforsikring AS.

1.4 Skatteregler

Pensjonsordningen følger reglene i lov om individuell pensjonsordning og er underlagt de særskilte skattereglene som følger av skatteloven.

2. Hva er pensjonsavtalen

Pensjonsavtalen er en skattefavourisert individuell pensjonsordning med investeringsvalg, som innebærer at pensjonskapitalen vil variere med verdiutviklingen i den valgte investeringsporteføljen. Selskapet er uten ansvar for verdiutviklingen i avtaletiden.

Pensjonsavtalen kan ha følgende forsikringsdekninger:

- Innskuddsfritak
- Uførepensjon

3. Informasjonsbehandling

3.1 Informasjon til eier

Ved etablering skal eier motta skriftlig informasjon om pensjonsavtalen, samt den valgte investeringsporteføljen og risikoprofil. Avtalen vil også gi en oversikt over omkostninger som vil påløpe. Etter inngått avtale skal eier motta forsikringsbevis og vilkår. Selskapet vil halvårlig gi informasjon om avtalens pensjonskapital.

3.2 Adresseendringer

Ved melding fra selskapet til eier er brev til den oppgitte adresse eller sist kjente adresse alltid tilstrekkelig.

4. Avtaleinngåelse/ikrafttredelse – endring - opphør

4.1 Pensjonsavtalen

Pensjonsavtalen trer i kraft når både fullstendig pensjonsavtale er inngått og melding om første innbetaling er mottatt i selskapet.

4.2 Opplysningsplikt

Eieren skal ved etablering og ved eventuelle senere endringer gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål.

4.3 Endring av pensjonsavtalen

Eieren kan når som helst kreve endring av pensjonsavtalen innenfor gjeldende lovbestemmelser jf. lov om individuell pensjonsordning § 2-2. Endringer må meddeles selskapet skriftlig. Det er en forutsetning at mottatt informasjon til selskapet identifiserer den pensjonsavtalen det gjelder, og at meldingen er forståelig for å få utført ønsket endring.

4.4 Opphør av pensjonsavtalen

Eier kan når som helst avbryte pensjonsspareavtalen ved melding til selskapet. Har eier ikke foretatt innbetaling og selskapet etter forfall har sendt eier et varsel med krav om innbetaling, skal pensjonsavtalen anses avbrutt av eier tre måneder fra den dato varselet ble sendt jfr. § 2-3 i lov om individuell pensjonsordning.

Pensjonskapitalbevis utstedes ved avbrudd av pensjonsspareavtalen etter reglene i innskuddspensjonsloven § 6-2.

Pensjonsavtalen opphører straks ved eiers død, og senest ved siste avtalte utbetaling. Eier kan ikke gjenkjøpe pensjonsavtalen for å få utbetalt pensjonskapitalen. Avbrudd av pensjonsspareavtalen medfører også avbrudd av forsikringer som er omfattet av avtalen. For øvrig gjelder forsikringsavtalelovens regler om avbrudd av forsikringsavtaler og manglende premiebetaling.

5. Innbetaling

Ved inngåelsen av pensjonsavtalen avtales en innskuddsplan. Innskuddsplanen viser avtalt årlig innbetaling til pensjonsavtalen. Første innbetaling forfaller til betaling i henhold til avtalt trekkgato. Senere innbetalinger har månedlig forfall med direkte trekk fra bankkonto.

Eier kan endre spareplanen ved å endre sparebeløp innenfor gjeldende regelverk. Ønskes spareplanen endret må selskapet får skriftlig melding om dette. Dersom eier endrer eller unnlater å foreta betaling i henhold til avtalt innskuddsplan, må eier

likevel betale premier til de eventuelle forsikringsdekningene som er knyttet opp til avtalen.

Innbetalinger i pensjonsutbetalingstiden tillates ikke. Ved eiers død før pensjonsalder, opphører innbetalingene.

Selskapet forbeholder seg retten til å bestemme minste innbetalingsbeløp, begrense antall fond i investeringsporteføljen, samt bestemme minste investeringsbeløp til hvert fond.

6. Investeringsporteføljen

6.1 Investeringsvalg

Eier velger ved etableringen av pensjonsavtalen hvordan sparemidlene skal plasseres. Selskapet tilbyr gitte investeringsvalg med kombinasjon av aksjefond og bankkonto.

Eier står fritt til å velge et av de gitte alternativene selskapet tilbyr, eventuelt å velge en plassering innenfor de fond/bankkonti som tilbys.

Eier kan endre plasseringsprofilen enten via nettbankløsningen, eller skriftlig melding til selskapet.

Dersom eier ønsker å endre beholdningsprofilen av investeringsporteføljen, skal dette skje via bankens internettløsning eller skriftlig til selskapet. En slik endring skjer ved at andeler selges til gjeldende innløsningskurs og nye andeler kjøpes til gjeldende kjøpskurs. Eier må selv bære risikoen for pensjonskapitalens utvikling.

6.2 Investeringsvalg for pensjonsavtale knyttet opp mot Innskuddspensjon OTP

Har eier valgt å knytte sin egen pensjonssparing opp mot en løpende innskuddspensjon i selskapet, må eier følge den investeringsprofilen som er valgt for innskuddspensjonen. Endres plasseringsprofil enten av foretaket selv eller har foretaket gitt medlemmet en slik rett til endring i innskuddspensjonen, vil denne plasseringsprofilen også gjelde for eiers egen pensjonssparing. Eier må selv bære risikoen for pensjonskapitalens utvikling.

6.3 Handelsregler

Alle innbetalinger, anmodninger eller meldinger anses som mottatt den dag de har innkommet, dersom disse er mottatt av selskapet før klokken 15:00 norsk tid. Det som er innkommet etter klokken 15:00 norsk tid anses som innkommet påfølgende arbeidsdag. Meldinger skal gis skriftlig og må inneholde tilstrekkelig identifikasjon og spesifisering til at ønsket anmodning kan utføres. Eier står selv kursrisiko for tap som skyldes uklare meldinger.

Ved innbetaling påbegynnes plasseringen vanligvis første arbeidsdag etter at selskapet har mottatt melding om at beløpet er innbetalt. Selskapet kan likevel anvende seks børsdager før innbetalingen blir investert i den valgte plasseringsprofilen. Inntil investeringen er gjennomført forrentes innbetalingen på vanlige vilkår på eiers pensjonskonto.

Den enkelte forvalter vil ha ulike tidspunkt for når en mottatt ordre vil bli effektivert. Dette medfører at plasseringer og/eller innløsning som berører en eller flere forvaltere, vil kunne ta noen dager ekstra, avhengig av forvalters egen oppgjørfrister. Eier står selv for kursrisiko i denne perioden.

6.4 Flytting

Ved flytting til annen pensjonsutsteder gjelder særskilte regler for innløsning, overføring og frister. Disse fremgår av forsikringsvirksomhetsloven. I det selskapet mottar anmodning om å flytte pensjonsavtalen, mister eier rett til å endre investeringssammensetningen.

6.5 Dødsfall

Innløsning påbegynnes første arbeidsdag etter at melding om medlemmets dødsfall, vedlagt fullstendig dokumentasjon (dødsattest, skifteattest, osv) for utbetaling er mottatt av selskapet.

6.6 Manglende gjennomføring

Selskapet er ikke ansvarlig for tap som påføres eier som følge av at innbetaling, handelsordre eller reinvestering ikke kan gjennomføres, med mindre den manglende gjennomføringen skyldes selskapet selv.

6.7 Ansvar ved bruk av internett

Selskapet er ikke ansvarlig for tap som skyldes feilaktig bruk av internett-tjeneste eller tjenestens tilgjengelighet via eiers bank tilknytning. Dette gjelder også dersom innsendte ordre av tekniske årsaker ikke mottas av selskapet på en forståelig måte. Selskapet er ikke ansvarlig for tap som følge av at uautoriserte personer har fått tilgang til eiers passord, eventuelt at eier har brutt sikkerhetsbestemmelsene.

6.8 Endring eller avvikling av investeringsalternativer

Selskapet forbeholder seg retten til å endre eller avvikle investeringsalternativer som tilbys. Dersom et investeringsalternativ opphører, vil eier ikke kunne plassere flere midler i dette investeringsalternativet. Midler som allerede er plassert i et investeringsalternativ som ikke lengre tilbys, kan kreves reinvestert i andre investeringsalternativer selskapet tilbyr. Selskapet vil varsle eier om endringer av investeringsalternativene. Dersom eier ikke innen rimelig tid tar stilling til hvordan midlene skal plasseres, vil midlene bli plassert i investeringsalternativer som selskapet finner passende. Eier bærer likevel den fulle investeringsrisikoen.

7.0 Utbetaling

Utbetaling av pensjonskapitalen skjer ved avtalt pensjonsalder eller ved eiers død.

7.1 Pensjonsalder

Eier kan tidligst ta ut alderspensjon fra fylte 62 år med mindre eier har et yrke som gir rett til å avtale lavere pensjonsalder. Alderspensjonen, som består av innestående pensjonskapital, utbetales månedlig med en varighet som fremgår av forsikringsbeviset. Alderspensjon skal minst utbetales i et fast antall år fra uttak av pensjon og til fylte 77 år, men ikke i noe tilfelle i mindre enn i 10 år.

7.2 Utbetaling før pensjonsalder

Har eier rett til uføreytelser fra folketrygden, men ikke rett til uføreytelser etter pensjonsavtalen, kan eier kreve at selskapet utsteder pensjonskapitalbevis med rett til straks begynnende pensjon som omfatter pensjonskapitalen på utstedelsestidspunktet. Pensjonskapitalbeviset skal forvaltes i henhold til egen spareavtale. Årlig ytelse fastsettes i samsvar med uføregraden og etter lov om individuell pensjonsordning § 2-7 *tredje til femte ledd* så langt de passer, og utbetales så lenge kunden har rett til uføreytelser fra folketrygden. Gjenværende pensjonskapital utbetales etter reglene om alderspensjon.

7.3 Utbetaling av pensjon

Pensjonsytelsen i et enkelt år fastsettes med sikte på at den ikke skal utgjøre en større andel av pensjonskapitalen enn den andelen det aktuelle året utgjør av den gjenværende utbetalingsperioden. Det kan avtales at pensjonsytelsen etter 10 års utbetaling skal settes ned, men ikke med mer enn 50 prosent. Ved fastsettelse av årlig pensjonsytelse tas det hensyn til forhold som nevnt i lov om individuell pensjonsordning § 2-7 fjerde og femte ledd. Ved oppstart av pensjonsutbetalingen blir alle fondsandeler innløst og pensjonskapitalen blir overført til medlemmets pensjonskonto. Pensjonsutbetalingen justeres deretter årlig etter at renter er tilført pensjonskapitalen. Alderspensjonen utbetales i et fast antall år fra uttak av alderspensjon og til fylte 77 år, men ikke i noen tilfelle mindre enn 10 år. Eier kan bestemme at alderspensjon skal utbetales i en lengre periode enn fastsatt over.

Utbetalingstiden kan likevel settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon kommer opp på et nivå på om lag 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Eier kan kreve at utbetalingen av alderspensjonen skal utsettes eller at alderspensjonen ikke skal utbetales i den utstrekning kunden mottar lønn. Eier kan også kreve at den årlige pensjonsytelsen i den første delen av utbetalingsperioden og for et bestemt antall år bare skal utgjøre en mindre del av pensjonsytelsen beregnet etter annet ledd. Ikke utbetalt alderspensjon blir værende i pensjonskapitalen.

I utbetalingsperioden skal pensjonskapital knyttet til pensjonskapitalbevis forvaltes i egen spareavtale, med mindre kunden velger å konvertere pensjonskapitalbeviset til en pensjonsforsikringsavtale. Eier kan i stedet benytte pensjonskapital knyttet til pensjonskapitalbeviset til engangspremie for tillegg til alderspensjonsytelsen i henhold til pensjonsforsikringsavtale som etter innskuddspensjonsloven § 7-3 første ledd bokstav b eller fripolise utgått fra ytelsesbasert tjenestepensjonsordning etter foretakspensjonsloven, dersom den institusjon det gjelder samtykker.

7.4 Utbetaling av eiers død

Dersom eier faller fra i forsikringstiden, avsluttes avtalen og pensjonskapitalen benyttes til barnpensjon til de barn under 21 år, som eier forsørger ved sin død eller plikter å forsørge. Er pensjonskapitalen større enn det som trengs for å sikre hvert barn en årlig pensjon på 1 G til de fyller 21 år, benyttes gjenværende kapital til å gi ektefelle, samboer eller registrerte partner pensjon i minst 10 år. Overstiger pensjonskapitalen det som trengs for å gi barna pensjon, og det ikke er andre etterlatte med rett til pensjon, utbetales gjenværende pensjonskapital som et engangsbeløp til dødsboet.

7.5 Opplysningsplikt ved dødsfall

Den som vil fremme krav om erstatning må snarest melde i fra til selskapet. Før selskapet kan ta stilling til kravet om utbetaling, må nødvendig opplysninger og dokumentasjon fremskaffes (se pkt 6.5).

8. Flytting av pensjonsavtale

Eier som ønsker å flytte pensjonsavtalen til en annen pensjonsutsteder, må gi selskapet skriftlig melding om dette.

Flytting innebærer at avtalens pensjonskapital blir overført til mottakene pensjonsutsteder. Overføringen skjer etter de lovbestemmelser og regler for slik

flytting på flyttetidspunktet. Flyttingen vil finne sted innen en måned etter at selskapet mottar meldingen. Dersom vilkårene om forlenget innløsningsfrist eller suspensjon av innløsningsrett etter lov om verdipapirfond er oppfylt, kan fristen for overføringen forlenges tilsvarende. I flytteperioden mister eier rett til å foreta endringer i investeringssammensetningen. Til dekning av selskapets omkostninger i forbindelse med flytting, kan eier bli belastet med et flyttegebyr.

9. Kostnader

Selskapet vil i forbindelse med etablering, forvaltning samt utførelsen av gitte tjenester beregne seg gitte priser som fremkommer i avtalen. Gitte kostnader vil kunne bli inndekket ved innløsning av fondsandeler

10. Rente/utbytte

Eventuelt utbytte fra pengemarkedsfond, obligasjonsfond og enkelte aksjefond tildeles i form av nye andeler i de respektive fond. Renter på eiers fordelingskonto krediteres ved årsskifte.

11. Endringer av kostnader og vilkår

Selskapet kan endre vilkårene innenfor de til enhver tid gjeldende regler fastsatt av myndighetene. Dersom vilkårene endres til skade for eier, skal underretning gis til eieren av pensjonsavtalen.

Alle endringer skal være forlagt Kredittilsynet

12. Renteplikt ved oppgjør

Selskapet skal svare forsinkelsesrenter i samsvar med bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-4.

13. Valuta

Innskudd, pensjonskapital regnes i norske kroner (NOK). Ved ev. handel med utenlandske andeler, omregnes kursen til NOK etter valutakursen på avregningsdagen med tillegg av standard handelsomkostninger. Eier er ansvarlig for ev. kurstap som følge av valutasingninger.

14. Foreldelse

Krav på utbetaling av pensjonsavtalen foreldes når det er gått ti år fra den dag da den siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke betalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. bestemmelsen i forsikringsavtalelovens § 18 – 6 tredje ledd.

15. Force majeure

Frende er ikke ansvarlig for tap som skyldes forhold utenfor selskapets kontroll, som for eksempel ny lovgivning, offentlige beslutninger, stengning av børs, krig, streik, lockout, blokade og strømbrydd. Rettighetene etter pensjonsavtalen suspenderes i denne perioden.

16. Klageadgang

Twist som oppstår i forbindelse med pensjonsavtalen, kan bringes inn for Forsikringsklagenemnda i samsvar med forsikringsavtaleloven § 20 – 1.

17. Vernetting

Twister etter individuell pensjonsordning avgjøres av norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i lovgivning, eller det er gjort andre avtaler. Søksmål mot Frende Livsforsikring AS må reises for Bergen tingrett.

Forsikringer som kan knyttes til Individuell Pensjons Spareavtale i Frende Livsforsikring AS

Forsikringsvilkår gjeldende fra 1.1.2011.

Følgende alternativer kan velges:

- Uførepensjon

Innskuddsfritak er obligatorisk for Individuell Pensjons Spareavtale.

Generelle forsikringsvilkår

I de generelle forsikringsvilkårene har vi samlet alle bestemmelser som gjelder risikoforsikringene, uansett hvilke forsikringsdekninger avtalen omfatter.

1	Innledende bestemmelser	2.8	Fripolise
1.1	Om vilkårene	3	Generelle bestemmelser
1.2	Definisjon	3.1	Premiebetaling - premiefond
1.3	Ikrafttredelse	3.2	Foreldelse
2	Forsikringsdekninger	3.3	Selskapets rett til å foreta endringer i vilkår og priser
2.1	Innskuddsfritak ved arbeidsuførhet	3.4	Opplysningsplikt
2.1.1	Utbetalingsperiode	3.5	Konsekvenser av at opplysningsplikten ikke er overholdt
2.1.2	Størrelsen på innskuddsfritaket	3.6	Rett til å innhente opplysninger
2.2	Uførepensjon	3.7	Selskapets regressadgang
2.2.1	Utbetalingsperiode	3.8	Rente ved forsinket betaling
2.2.2	Størrelsen på uførepensjon	3.9	Overskudd
2.3	Begrensninger i retten til forsikringsdekningene	3.10	Lovvalg
2.4	Forholdsregler ved arbeidsuførhet	3.11	Tvister
2.5	Utmelding	3.12	Valuta
2.6	Opphør av forsikringsdekningen	3.13	Pantsettelse og kreditorvern
2.7	Individuell fortsettelsesforsikring	3.14	Krig og annen katastrofe

1 Innledende bestemmelser

1.1 Om vilkårene

Disse forsikringsvilkårene gjelder for forsikringsdekninger i pensjonsordningen som er avtalt mellom eier og utsteder av pensjonsordningen (heretter kalt selskapet).

Til pensjonsavtalen kan det knyttes følgende forsikringsdekninger:

- **Innskuddsfritak**

Forsikring som ved arbeidsuførhet, dekker eiers innskudd til alderspensjonen i forhold til avtalt sparing. Andelen som dekkes, avhenger av uføregraden til enhver tid.

- **Uførepensjon**

Forsikring som utbetales til eier ved arbeidsuførhet. Andelen som utbetales, avhenger av uføregraden til enhver tid.

Pensjons og forsikringsbeviset gjelder foran innskuddspensjonsavtalen og forsikringsvilkårene i denne rekkefølgen. Pensjons og forsikringsbeviset, innskuddspensjonsavtalen og forsikringsvilkårene går foran lovregler som kan fravikes. For forsikringen gjelder norsk lovgivning.

Sentrale lover for disse forsikringsdekningene:

- Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 nr. 69
- Lov om innskuddspensjon av 24. november 2000 nr. 81
- Lov om foretakspensjon av 24. mars 2000 nr.16
- Lov om obligatorisk tjenestepensjon av 21. desember 2005 nr. 124
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov

1.2 Definisjoner

Forsikrede er den/de persons liv eller helse forsikringsdekningene er knyttet til.

Forsikringsdekningene kan bare omfatte medlemmer som etter forsikringsavtalen er opptatt i foretakets pensjonsordning.

Forsikringstaker/eier er den personen som inngår avtale om pensjonsordning.

Fortsettelsesforsikring kan eier kreve å få opprettet dersom pensjonsordningen opphører.

Innskuddsavtalen er avtalen mellom eier og selskapet om gjensidige rettigheter og forpliktelser for den etablerte pensjonsordningen.

Pensjonsutsteder er Frende Livsforsikring AS, heretter kalt selskapet.

Opphørsalder er den avtalte alder medlemmet ikke lengre dekkes av pensjonsordningen.

Pensjonsalder er tidspunktet alderspensjonen utbetales fra.

Pensjons- og forsikringsbevis er en skriftlig bekreftelse til det enkelte eier om pensjonsordningen og forsikringsdekningene som eventuelt er tilknyttet ordningen

Pensjonskapitalbevis er en kontrakt mellom selskapet og eier som har trådt ut av en innskuddspensjonsordning og som angir eiers rett til opptjent pensjonskapital i henhold til regelverket.

1.3 Ikrafttredelse for forsikringsdekningene

1.3.1 Ikrafttredelsestidspunktet innskuddsfritak

Forsikringen gjelder fra den dag første innbetaling fra eier er mottatt, og arbeidsdyktighetserklæringen er akseptert av selskapet. Retten til å tegne forsikringsdekninger krever som et minimum at avtaleeier er 100 % arbeidsdyktig tilsvarende 100 % stilling. Selskapet forbeholder seg retten til å endre eller avslå uføredekningen som følge av helsevurderingen.

Ikrafttredelsestidspunkt uførepensjon

Forsikringen gjelder fra den dag første innbetaling fra eier er mottatt, og eier har fått sin Egenerklæring om helse akseptert av selskapet. Retten til å tegne forsikringsdekninger krever som et minimum at avtaleeier er 100 % arbeidsdyktig tilsvarende 100 % stilling. Selskapet forbeholder seg retten til å endre eller avslå uføredekningen som følge av helsevurderingen.

1.3.2 Ikrafttredelse ved utvidelser

Med utvidelse menes enten at det innskuddet som eier har valgt blir forhøyet /ut over avtalt innskuddsplan, eller at innskuddsfritak / uførepensjon forhøyes eller tilknyttes.

Ved utvidelser gjelder de samme krav som i pkt 1.3.1 ovenfor.

Ved enhver utvidelse av forsikringen, kan selskapet spesielt for utvidelsen beregne forsikringsdekningene etter annet prisgrunnlag og legge til grunn andre forsikringsvilkår og andre bestemmelser enn de som har vært gjeldende tidligere. Foretar selskapet en slik endring, underrettes eier. Dersom denne ikke godtar endringen, faller utvidelsen bort.

1.3.3 Fornyelse og varighet

Forsikringen er ettårig og fornyes for ett år av gangen dersom forsikringstakeren ikke benytter sin rett til oppsigelse. Vilkår og premie gjelder for ett år av gangen. Selskapet har rett til å endre premier og vilkår ved hvert hovedforfall. Hovedforfall er 1. januar og er den dato forsikringen fornyes fra. Reguleringer av forsikringssum og opphør skjer ved hovedforfall.

Tilknyttede forsikringsdekninger opphører senest ved første hovedforfall etter at medlemmet har fylt 67 år, eller dersom forsikrede dør før dette tidspunkt.

2 Forsikringsdekningene

2.1 Innskuddsfritak ved arbeidsuførhet

Dersom innskuddspensjonsavtalen omfatter innskuddsfritak ved arbeidsuførhet, inntreter retten til innskuddsfritak når eier på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært minst 20 % arbeidsufør i et sammenhengende tidsrom på 12 måneder. Eier er ansvarlig for innbetaling av innskuddet frem til det er innvilget innskuddsfritak.

2.1.1 Utbetalingsperiode

Innskuddsfritaket løper så lenge eier er minst 20 % arbeidsufør. Innskuddsfritaket opphører ved hovedforfall det året eier fyller 67 år, eller dersom eier dør før dette tidspunkt.

2.1.2 Størrelsen på innskuddsfritaket

Innskuddsfritaket ved 100 % arbeidsuførhet tilsvarer innskuddet som eier etter innskuddsplanen skal innbetale til alderspensjon. Andelen som dekkes, avhenger av uføregraden til enhver tid er minst 20 %.

Uføregraden fastsettes i samsvar med folketrygdens regler. Dersom særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte.

2.2 Uførepensjon

Dersom innskuddspensjonsavtalen omfatter uførepensjon, inntreer retten til denne pensjonen når eier på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært minst 20 % arbeidsufør i et sammenhengende tidsrom på 12 måneder.

2.2.1 Størrelsen på uførepensjon

Uføregraden fastsettes i samsvar med folketrygdens regler. Dersom særlige grunner tilsier det, kan uføregraden fastsettes på annen måte. Andelen som dekkes, avhenger av uføregraden til enhver tid dog minst 20 %.

2.2.2 Utbetalingsperioden

Uførepensjon løper fra den dag retten til uførepensjon inntreer og så lenge eier er minst 20 % arbeidsufør, men ikke lengre enn hovedforfall det året eier fyller 67 år.

Dør eier mens det utbetales uførepensjon, utbetales uførepensjonen til utgangen av måneden etter at dødsfallet inntraff.

2.3 Begrensninger i retten til forsikringsdekningene

Retten til innskuddsfritak eller uførepensjon inntreer ikke når arbeidsuførheten skyldes:

- Skade som er fremkalt med forsett av forsikrede selv, jf. lov om forsikringsavtaler § 13-8.

Retten til innskuddsfritak inntreer ikke når arbeidsuførheten skyldes:

- Sykdom eller lyte som inntreer innen to år etter at selskapets ansvar begynte å løpe, og som medlemmet hadde på dette tidspunkt, og som det må antas at medlemmet kjente til, jf. lov om forsikringsavtaler § 19-10. Denne bestemmelse gjelder ikke dersom det er avkrevd Egenerklæring om helse fra medlemmet ved innmelding.

2.4 Forholdsregler ved arbeidsuførhet

Den som vil fremsette krav om innskuddsfritak eller uførepensjon, må underrette selskapet så snart som mulig. Vedkommende plikter å gi opplysninger om alle forhold forbundet med arbeidsuførheten og må fremlegge legeerklæring. Opplysningene og legeerklæringen gis på skjema fastsatt av selskapet.

Ved innvilget innskuddsfritak eller ved utbetaling av uførepensjon, plikter eier å holde selskapet underrettet om sin helsetilstand og uføregrad, samt la seg undersøke av lege når selskapet finner det nødvendig. Vedkommende har selv rett til å velge lege. På anmodning fra selskapet, skal eier la seg undersøke av legen som selskapet anviser. Eier plikter å følge de behandlingsråd som legen gir.

Dersom eier befinner seg utenfor Norge, kan selskapet som et vilkår for å utbetale forsikringsdekningen, kreve at eier fremstiller seg for lege i Norge som er godkjent av

selskapet, for vurdering av om vilkårene for utbetaling foreligger. Legens honorar dekkes av selskapet, mens eventuelle øvrige utgifter (reise m.m.) dekkes av eier. Dersom eier med forsett eller grov uaktsomhet ikke gjør det vedkommende plikter etter denne bestemmelsen, svarer selskapet ikke mer en det som må antas at selskapet ville har dekket om plikten var blitt oppfylt.

2.5 Opphør av forsikringsdekningene helt eller delvis

Forsikringsdekningene opphører dersom:

- Eier skriftlig meddeler til selskapet at hele eller deler av forsikringsdekningene skal opphøre
- Eier slutter å betale premie til forsikringen
- Ved hovedforfall etter at eier har fylt 67 år

Ved opphør skal eier varsles skriftlig. Forsikringen opphører innen en måned etter at slikt varsel er gitt.

2.6 Gjenopptakelse

Har selskapets ansvar opphørt som følge av oppsigelse eller premie for forsikringen ikke er blitt betalt, og forsikringen på dette tidspunkt har vært i kraft i minst ett år, kan eieren få gjenopptatt forsikringen uten nye helseopplysninger. Det forutsettes at risikopremien med forsinkelsesrenter for den tiden forsikringen har vært ute av kraft, innbetales innen seks måneder etter at selskapets ansvar opphørte

2.7 Fripoliser

Innskuddsfritak og uførepensjon tilknyttet innskuddspensjon er rene risikoprodukter uten spareelement. Fripoliser utstedes ikke for disse forsikringene.

3. Generelle bestemmelser

3.1 Innbetaling

Premier forfaller til betaling på de forfallsdager som er avtalt i avtalen.

Betalingsfristen er en måned fra den dag selskapet har sendt premievarsel.

Hvis premien ikke blir betalt innen betalingsfristens utløp eller en avtalt lengre betalingsutsettelse, blir forsikringsdekningene sagt opp hvis betalingen ikke har funnet sted innen 14 dager etter at selskapet har sendt annen gangs varsel på forfalt forsikringspremien. Oppstår det erstatningsplikt for selskapet innen den fastsatte frist, blir premie og renter som selskapet har til gode, trukket fra de ytelser som først forfaller. For eiers plikt til å betale renter av premie ved betalingsmislighold gjelder lov om renter ved forsinket betaling av 17. desember 1976 nr 100.

3.2 Foreldelse

Krav på forsikringsytelsene foreldes når det er gått 10 år fra den dag da det sist gang ble foretatt en utbetaling. Er det ikke foretatt noen utbetaling, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne har krevd første utbetaling. Krav på forfalte utbetalinger foreldes dessuten 3 år fra forfall.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes tidligst 6 måneder etter at eier eller dennes etterlatte har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelsen vil bli påberopt. For øvrig gjelder fristene i foreldelsesloven av 18. mai 1979 nr. 18.

3.3 Selskapets rett til å foreta endringer i vilkår og priser

Selskapet har rett til å endre disse vilkårene og grunnlaget for prisberegningen for

forsikringsdekningene, jf. lov om forsikringsavtaler § 19-8. Slike endringer kan først gjøres etter at melding er sendt til Kredittilsynet. Endringer kan også finne sted etter pålegg fra Kredittilsynet. Uavhengig av dette, kan selskapet foreta endringer i vilkårene av mer praktisk og redaksjonell karakter.

Selskapet forbeholder seg rett til å endre betalingsmåte og rutiner, samt andre rutiner for skriftlig informasjon og kommunikasjon med eier.

3.4 Opplysningsplikt

Når forsikringen etableres, ved senere endringer, ved krav om ytelser og ved utbetaling av ytelser plikter eier å gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål.

Eier skal levere arbeidsdyktighetserklæring som bekrefter hel arbeidsdyktighet tilsvarende heltidsstilling.

Dersom selskapet krever at eier skal leverer helseerklæring, skal det gis riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Dersom eier skifter yrke må eier gi melding til selskapet. Blir ikke slik melding gitt senest ved første premieinnbetaling etter at endringen fant sted, og fører forsømmelsen til at premien ikke blir forhøyet, kan selskapet kreve at dets ansvar for ethvert forsikringstilfelle blir forholdsmessig nedsatt, Jf. Forsikringsavtaleloven § 13-7.

3.5 Konsekvenser av at opplysningsplikten ikke er overholdt

Den som gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som vedkommende vet eller må forstå kan føre til at det blir foretatt utbetalinger som det ikke er rettsmessig krav om, mister ethvert erstatningskrav mot selskapet i anledning av samme hendelse. Dersom forholdet bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet eller dersom det foreligger særlige grunner, kan vedkommende likevel få redusert ytelse. Slike forsømmelser vil kunne gi selskapet rett til å si opp forsikringen med en ukes varsel. Dersom forsømmelsen skyldes svikaktig opptreden, vil selskapet kunne si opp denne og andre avtaler med vedkommende med øyeblikkelig virkning.

3.6 Rett til å innhente opplysninger

Opplysninger som ikke er underlagt lovbestemt taushetsplikt, har selskapet rett til å innhente og registrere, herunder fra offentlige og andre tilgjengelige registre. Med fullmakt fra medlemmet har selskapet rett til når som helst å innhente og registre opplysninger fra spesifikt angitt trygdekontor, lege eller andre i den utstrekning selskapet har behov for slike opplysninger. Ved krav om forsikringsutbetaling har både eier og selskapet rett til å innhente lege- og spesialisterklæring som har betydning for fastsettelsen av grunnlaget for erstatningsberegningen. Dersom selskapet finner det nødvendig å innhente legeerklæring fra ny sakkyndig, skal dette begrunnes skriftlig.

Retten til utbetaling avhenger av at eier gir selskapet de nødvendige fullmakter til å innhente opplysninger. De innhentede opplysningene vil kunne bli kontrollert mot offentlige tilgjengelige kilder og forsikringsbransjens sentrale registre: Nemnden for helsebedømmelse og Register over forsikringssøkere og forsikrede.

3.7 Selskapets regressadgang

Dersom selskapet påføres tap ved feil eller forsømmelse fra eiers side, kan det økonomiske tapet kreves tilbakebetalt. Det samme gjelder beløp som er mottatt i

strid med redelighet og god tro. For mye utbetalt etter denne bestemmelsen, kan trekkes ifra fremtidige utbetalinger.

3.8 Rente ved forsinket utbetaling

Lov om forsikringsavtaler § 18-4 regulerer selskapets plikt til å betale renter.

3.9 Overskudd

Innskuddsfritak og uførepensjon tilknyttet innskuddspensjon gir i utgangspunktet ingen rett til andel av selskapets overskudd. Imidlertid vil overskudd på premiereserven knyttet til pensjoner under utbetaling, bli tilført pensjonistenes overskuddfond i henhold til lov om forsikringsvirksomhet § 8 – 1 lov om foretakspensjon § 8 – 5.

3.10 Lovvalg

Norsk lovgivning gjelder for innskuddspensjonsavtalen i den utstrekning dette ikke er i strid med lov av 27. november 1992 nr. 111 om lovvalg i forsikring, eller det er gjort annen avtale.

3.11 Tvister

Klager rettes til selskapet. Dersom du ikke er fornøyd med behandlingen av din klage, har du rett til nemndbehandling i henhold til de regler som er gitt i Lov om forsikringsavtaler § 20-1.

Tvister avgjøres av norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravelige regler i lovgivning, eller det er gjort andre avtaler. Søksmål mot Frende Livsforsikring AS må reises for Bergen tingrett.

3.12 Valuta

Alle beløp og andre ytelser regnes i norske kroner.

3.13 Pantsettelse og kreditorvern

Forsikringsdekningene kan ikke pantsettes eller overdras. Forsikringsdekningene har kreditorvern etter reglene i lov om forsikringsavtaler kapittel 16.

3.14 Krig og annen katastrofe

Skyldes arbeidsuførhet deltakelse i krig (væpnet konflikt eller krigslignende politiske uroligheter) som Norge ikke er med i, er selskapet uten ansvar.

Personell som representerer humanitære organisasjoner i Norge og som deltar i humanitære operasjoner, anses ikke som deltakere i krig. Tilsvarende gjelder for norske militære som deltar i humanitære eller fredsbevarende operasjoner som De forente Nasjoner (FN). Ved krig eller annen katastrofe kan Kongen fastsette begrensninger i forsikredes rettigheter etter innskuddspensjonsavtalen, i medhold av lov om forsikringsvirksomhet.